

LATVIJAS REPUBLIKAS 12.SAEIMAS

Parlamentārās izmeklēšanas komisijas par Latvijas valsts rīcību, izvērtējot 2013.gada 21.novembrī Zolitūdē notikušās traģēdijas cēloņus un turpmākajām darbībām, kas veiktas normatīvo aktu un valsts pārvaldes un pašvaldību darbības sakārtošanā, lai nepieļautu līdzīgu traģēdiju atkārtosanos, kā arī par darbībām minētās traģēdijas seku novēršanā

sēdes

PROTOKOLS Nr.10.

2015. gada 16. februārī

Rīgā, Saeimas ēkā Jēkaba ielā 11, Saeimas Sarkanajā zālē

Sēde sākas plkst. 09.30, beidzas plkst. 12.02

Sēdi vada komisijas priekšsēdētājs **Ringolds Balodis**

Protokolē komisijas konsultante **Sandra Notruma**

Piedalās:

komisijas priekšsēdētāja biedre **Regīna Ločmele – Luņova;**

komisijas sekretārs **Ints Dālderis;**

Komisijas locekļi:

Aleksejs Loskutovs,

Artuss Kaimiņš,

Kārlis Krēsliņš,

Juris Vectirāns,

Inguna Rībena,

Inguna Sudraba,

Mārtiņš Šics,

Zenta Tretjaka,

Latvijas Būvinženieru savienības valdes loceklis **Leonīds Jākobsons;**

Biznesa augstskolas „Turība” pārstāvis būvniecības eksperts Dr. iur. **Jānis Bramanis;**

Latvijas Arhitektu savienības padomes priekšsēdētāja vietniece **Elīna Rožulapa;**

Latvijas Arhitektu savienības padomes priekšsēdētāja vietnieks **Viktors Valgums;**

Rīgas Tehniskās universitātes Būvniecības un rekonstrukcijas institūta direktors

Leonīds Pakrastiņš;

Rīgas Tehniskās universitātes Darba un civilās aizsardzības profesors **Vladimirs Jemeljanovs;**

Latvijas Elektroenerģētiķu un energobūvnieku asociācijas valdes priekšsēdētājs **Vilnis Krēsliņš;**

KNAB priekšnieka vietniece **Ilze Jurča;**

Būvniecības valsts kontroles biroja direktors **Pēteris Druķis;**

Sabiedriskās politikas centra "PROVIDUS" pētniece, juriste **Agnese Lešinska;**

Saeimas Tautsaimniecības, agrārās, vides un reģionālās politikas komisijas priekšsēdētājs **Romāns Naudiņš;**

Saeimas Tautsaimniecības, agrārās, vides un reģionālās politikas komisijas loceklis **Ivars Zariņš;**

Saeimas Tautsaimniecības, agrārās, vides un reģionālās politikas komisijas loceklis **Inesis Boķis;**

Ekonomikas ministrijas valsts sekretārs **Mārtiņš Lazdovskis;**

Ekonomikas ministrijas Būvniecības un mājokļu departamenta direktore **Ilze Oša;**

Bijušais ekonomikas ministrs **Artis Kampars;**

Bijušais ekonomikas ministrs **Daniels Pavļuts;**

11. Saeimas Tautsaimniecības, agrārās, vides un reģionālās politikas komisijas priekšsēdētājs un bijušais ekonomikas ministrs **Vjačeslavs Dombrovskis;**

Bijušais Ekonomikas ministrijas valsts sekretārs **Juris Pūce;**

Latvijas Zvērinātu advokātu padomes loceklis **Andris Rukmanis;**

Juristu biedrības prezidents **Aivars Borovkovs;**

Latvijas Republikas Ģenerālprokuratūras Krimināltiesiskā departamenta virsprokurors **Arvīds Kalniņš;**

Biedrības "Zolitūde 21/11" pārstāvis **Imants Burvis;**

Saeimas darbinieki, plašsaziņas līdzekļu pārstāvji.

Aicinātie, bet sēdē nepiedalījās:

Latvijas Būvinženieru savienības SIA „LBS – konsultants” izpilddirektora vietnieks **Jānis Ivbulis;**

Latvijas Krimināllietu advokātu biedrības valdes līdzpriekšsēdētājs **Saulvedis Vārpiņš;**

Latvijas Krimināllietu advokātu biedrības valdes loceklis **Aldis Alliks;**

Latvijas Universitātes profesors **Jānis Lazdiņš.**

DARBA KĀRTĪBA

1. Par Ekonomikas ministrijas realizēto valsts politiku būvniecības jomā pirms un pēc 2013. gada 21. novembra Zolitūdes traģēdijas.

Runātāji: Artis Kampars, bijušais ekonomikas ministrs (2009. gada 12. marta - 2011. gada 25. oktobrim), Daniels Pavļuts, bijušais ekonomikas ministrs (2011. gada 25. oktobrim - 2014. gada 22. janvārim), Vjačeslavs Dombrovskis, 11. Saeimas Tautsaimniecības, agrārās, vides un reģionālās politikas komisijas priekšsēdētājs un bijušais ekonomikas ministrs (2014. gada 22. janvāra - 2014. gada 5. novembrim), Anrijs Matīss, bijušais Ekonomikas ministrijas valsts sekretārs (2008. gada 31. janvāra - 2009. gada 15. decembrim), Juris Pūce, bijušais Ekonomikas ministrijas valsts sekretārs (2010. gada 19. janvāra - 2013. gada 27. novembrim).

2. Par valsts politiku būvniecības jomā šobrīd.

Runātāji: Mārtiņš Lazdovskis, Ekonomikas ministrijas valsts sekretārs (kopš 2014. gada marta), Romāns Naudiņš, Tautsaimniecības, agrārās, vides un reģionālās politikas komisijas priekšsēdētājs, Pēteris Druķis, Būvniecības valsts kontroles biroja vadītājs, Viktors Valgums, Latvijas Arhitektu savienības padomes priekšsēdētāja vietnieks, Elīna Rožulapa, Latvijas Arhitektu savienības padomes priekšsēdētāja vietniece, Latvijas Arhitektu savienības Sertificēšanas centra vadītāja, Vilnis Krēsliņš, Latvijas Elektroenerģētiķu un energobūvnieku asociācijas valdes priekšsēdētājs, Agnese Lešinska, PROVIDUS juriste/pētniece.

Darba kārtības 1. punkts.

R. Balodis atklāj sēdi. Informē, ka no Latvijas Arhitektu savienības ir saņemta vēstule ar priekšlikumiem, saistībā ar komisijas pētāmo jautājumu loku, sēdes laikā tā tiks izdalīta klātesošajiem, kā arī tuvākajā laikā publicēta komisijas mājaslapā.

R. Ločmele – Luņova informē, ka pagājušajā piektdienā tikusies ar Valsts policijas (turpmāk–VP) pārstāvjiem, lai noskaidrotu, kad Zolitūdes traģēdijas krimināllietā iesaistītās VP amatpersonas varētu klātienē sniegt informāciju par izmeklēšanas gaitu un konstatētajiem faktiem. VP pārstāvji informējuši, ka līdz šim publiski nesniegtu informāciju var izpaust tikai aizklātā sēdē. Marta beigās varētu tikt uzsākta kriminālvajāšana, pēc kuras informāciju būs iespējams sniegt atklātā sēdē. VP pārstāvji uzskata, ka informāciju vēlams sniegt atklātā sēdē, lai informētu sabiedrību. Pievienojas VP pārstāvju viedoklim, ka informācija jāsniedz atklātā sēdē.

Pēc **Z. Tretjakas** ierosinājuma, komisija vienojas VP pārstāvjus aicināt aprīļa pirmajā nedēļā.

A. Kampars stāsta par Valsts būvinspekcijas (turpmāk–VB) likvidāciju. Doma par VB reorganizāciju parādījās 2007. gadā. 2008. gadā, kad ekonomikas ministrs bija K. Gerhards, ministrija iesniedza valdībai Būvniecības nozares attīstības pamatnostādnes laika periodam līdz 2013. gadam, šajā dokumentā bija teikts, ka pašvaldību būvvalžu un VB būvinspektoru funkcijas dublējas, to lēmumi vienādos apstākļos var būtiski atšķirties, savstarpējas palāvības rezultātā atsevišķas lietas netiek kontrolētas. Šī dokumenta saturs atspoguļojas grozījumu Būvniecības likumā, ar kuriem tika likvidēta VB, anotācijā. 2008. gadā, par dokumentā ietvertajām pamatnostādnēm notika

diskusijas, kurās bija iesaistītas vairākas nevalstiskās organizācijas, tai skaitā Latvijas Pašvaldību savienība (turpmāk–LPS), kura kategoriski iebilda pret ieceri, būvniecības kontroles funkciju pilnībā nodot valsts kompetencē. Ņemot vērā LPS viedokli, Ekonomikas ministrijā tika turpināta diskusija, un 2009. gada sākumā tika pieņemts lēmums par VB dublējošo funkciju nodošanu citām institūcijām. Ekonomikas ministrijai tika nodota sūdzību un iesniegumu izskatīšana, būvniecības uzraudzība un kontrole, informācijas sniegšana, Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijai hidroelektrostaciju un hidrotehnisko būvju uzraudzība, Patērētāju tiesību aizsardzības centram būvizstrādājumu tirgus uzraudzība, bīstamo iekārtu kontrole. Būvniecības procesa tiesiskuma uzraudzības funkcija tika pilnībā nodota pašvaldībām. Šo lēmumu atbalstīja pilnīgi visi sociālie partneri, tai skaitā Latvijas Darba devēju konfederācija, Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kamera, LPS. Saeimā likuma grozījumi atbalstīti gandrīz vienprātīgi. Uzsver, ka VB likvidācija tika veikta tā, ka katras funkcijas turpmākā pildīšana citas iestādes kompetencē bija skaidri noteikta.

D. Pavļuts stāsta, ka jau ilgāku laiku pirms stāšanās ministra amatā noritēja darbs pie jaunā Būvniecības likuma izstrādes. Uzsver, ka saistībā ar Būvniecības likuma projektu notika netipiski daudz diskusijas, kurās iesaistītās puses puda ļoti dažādus, diametrāli pretējus viedokļus. 2012. gada februārī ministrija iesniedza priekšlikumus Saeimā, Būvniecības likuma projekta 2. lasījumam. Šai sakarā personīgi paudis viedokli Tautsaimniecības komisijā par vairākiem konceptuāliem jautājumiem, tai skaitā par būvspeciālistu sertifikācijas sistēmu un būvniecības uzraudzību valsts un pašvaldību līmenī. Attiecībā uz būvspeciālistu sertifikāciju norāda, ka toreizējā sertifikācijas sistēma nenodrošināja to, ka sertificētie speciālisti ir pietiekami kvalificēti. Šajā jautājumā pastāvēja ļoti dažādi viedokļi, piemēram, Latvijas Būvinženieru savienība un Latvijas Arhitektu savienība uzskatīja, ka esošā kārtība jā saglabā, bet Latvijas Būvnieku asociācija uzskatīja, ka kompetences novērtēšana jāatceļ, ļaujoties uz tirgus pašregulāciju. Jaunais regulējums paredz detalizētākas prasības būvspeciālistu sertificēšanai, novēršot situāciju, kad pašas sertificēšanas iestādes nosaka prasības sertifikāta iegūšanai. Norāda, ka būvniecības uzraudzības jomā pastāvēja vairākas problēmas. Bija jūtams pašvaldību būvvalžu kapacitātes trūkums. Gadījumos, kad pašvaldība bija būves pasūtītājs, uzraudzību veica būvvalde, kas noveda pie interešu konflikta. Īsi pirms Būvniecības likuma pieņemšanas 2013. gada jūlijā Tautsaimniecības komisijā tika apspriesti divi risinājumi – būvniecības procesa uzraudzības funkciju pilnībā nodot valstij vai Ekonomikas ministrijas atbalstītā iecere veidot papildus uzraudzības līmeni reģionos. Tautsaimniecības komisijā tika nolemts nedarīt neko, jo priekšlikumu ieviešanai būs nepieciešami papildus līdzekļi. Uzskata, ka jaunais Būvniecības likums, iespējams, būtu novērsis Zolitūdes traģēdiju, tajā ir noteiktas stingrākas prasības sabiedriskām ēkām, ieviesta būvspeciālistu obligātā apdrošināšana. Būvniecības informācijas sistēma novērš „dokumentu sakārtošanu”, piemēram, gadījumos, kad būvspeciālists, pēc dokumentiem, vienlaikus atrodas divos dažādos objektos. Uzreiz pēc Zolitūdes traģēdijas tika veiktas darbības saistībā speciālistu piesaisti, atzinumu sniegšanu, atbalstu izmeklēšanas procesam. Būvvaldēm tika lūgts veikt papildus ārkārtas sabiedrisko būvju drošības pārbaudes. Saistībā ar normatīvā regulējuma izvērtēšanu pēc traģēdijas, kā vienu no svarīgākajām darbībām min Būvniecības valsts kontroles biroja izveidi.

J. Pūce norāda, ka pirms likumprojekta iesniegšanas Saeimai, 2010. gada vasarā, valdība pieņēma lēmumu, ka par tiem jautājumiem, par kuriem diskusiju ceļā nav iespējams panākt vienošanos, diskusija jāizbeidz, nododot izšķiršanos par vienu vai otru viedokļa atbalstīšanu Saeimai. Vislielākās viedokļu pretrunas bija būvspeciālistu sertificēšanas jomā. Likumprojekts tika skatīts 9. Saeimā, 10. Saeimā, līdz tika

pieņemts 11. Saeimā, katrā no Saeimām paralēli darbam Tautsaimniecības komisijā noritēja darbs darba grupā. Izsaka iespējamību, ka no visiem likumprojektiem valsts vēsturē, jaunajam Būvniecības likuma projektam ir veltītas visvairāk diskusiju. Uzskata, ka likumu varēja pieņemt ātrāk. Atzīmē, ka būvspeciālistu sertifikācijas sistēmai, salīdzinot ar citiem jautājumiem, tika veltīts neproporcionāli ilgs laiks. Norāda, ka dažādu frakciju deputāti iesnieguši ieinteresēto grupu priekšlikumus un dedzīgi tos aizstāvējušas. Viņa darbības laikā, bez jau D. Pavļuta minētā, noritēja darbs pie obligāti ieviešamo Eirokodeksu ieviešanas.

R. Balodis jautā D. Pavļutam un J. Pūcem par politisko atbildību pēc Zolitūdes traģēdijas?

D. Pavļuts norāda, ka viņam ar Valdi Dombrovski nav bijušas sarunas par atbildības uzņemšanos demisijas formā. Stāsta, ka īsi pēc Zolitūdes traģēdijas nopietni apsvēris domu par demisiju, tomēr izlēmis darbu turpināt. Uzskata, ka uzņēmies politisko atbildību turpinot darbu, lai novērstu tos trūkumus būvniecības jomā, kas noveduši pie Zolitūdes traģēdijas. Norāda, ka ir izdarījis visu, kas ir bijis viņa spēkos, lai pieņemtu pēc iespējas labāku jauno Būvniecības likumu. Daudzas ieceres netika realizētas, būvniecības nevalstisko organizāciju spiediena dēļ.

J. Pūce norāda, ka vispārīgā nozīmē uz viņu neattiecas politiskā atbildība, jo bija valsts civildienesta ierēdnis.

A. Kampars stāsta, ka pēc traģēdijas publiskajā telpā paziņojis, ka uzņemas atbildību par katru paveikto darbu. Apgalvo, ka, ja tobrīd būtu bijis ministra amatā, tad politisko atbildību visdrīzāk uzņemtos.

I. Sudraba norāda, ka, lai sagatavotu kvalitatīvu normatīvo aktu, tas ir jāizstrādā saskaņā ar jau iepriekš izstrādātu nozares politiku, kurā ir precīzi definēti sasniedzamie mērķi. Uzskata, ka būvniecības jomā šāda kārtība netiek ievērota. Jautā bijušajiem ministriem, kāda ir viņu izpratne par to, kā būtu jādefinē būvniecības nozares politika?

A. Kampars stāsta, ka likuma izstrādes gaitā tika pieaicināts ļoti plašs ekspertu loks un jaunā likuma izstrāde ir balstījies uz izstrādātām būvniecības politikas pamatnostādņēm, kas tika pieņemtas 2008. gadā.

D. Pavļuts norāda, ka, izstrādājot normatīvos aktus, ministrijas un Ministru kabineta līmenī, vienmēr notiek diskusija par principiem un politikas mērķiem. Tomēr tālākajā likumdošanas procesā, iepriekšējie uzstādījumi bieži tiek ignorēti. Šī iemesla dēļ ministrijas uzstādījumus par būvniecības procesa sakārtošanu, būvspeciālistu kvalifikācijas paaugstināšanu un būvniecības procesa uzraudzības pastiprināšanu pieņemtajā likumā ir izdevies noturēt tikai daļēji.

V. Dombrovskis piekrīt, ka Būvniecības likums tika ilgi diskutēts, pievēršoties gandrīz viesiem jautājumiem. Likuma izstrādē tika uzklautas pilnīgi visas procesā iesaistītās puses, un gala rezultātā Ekonomikas ministrijas uzstādījums, ļoti aptuveni vērtējot, tika saglabāts par 70 procentiem.

M. Lazdovskis norāda, ka jaunā Būvniecības likuma izstrāde balstījās uz iepriekš izstrādātām pamatnostādņēm. Informē, ka Ekonomikas ministrija ir sagatavojusi jaunu politikas plānošanas dokumentu par būvniecības politikas pamatnostādņēm nākamajiem sešiem gadiem. Dokumentu ir plānots apspriest ar Latvijas Būvniecības padomi, kas ir uz Būvniecības likuma pamata izveidota oficiālā konsultatīva organizācija, kas apvieno būvniecības nozares nozīmīgākos pārstāvjus.

R. Ločmele – Luņova norādot uz to, ka 2011. gada maijā Vispārīgajos būvnoteikumos tika veiktas izmaiņas, kas atļāva būvniekiem un attīstītājiem nesaskaņot izmaiņas konstrukciju projektos un kas bija viens no Zolitūdes traģēdijas cēloņiem, jautā A. Kamparam un J. Pūcem, kas bija šo izmaiņu iniciators? Saistībā ar izskanējušiem apgalvojumiem, ka atsevišķas izmaiņas Būvniecības likumā iniciēja, nevis pašvaldības,

bet gan nozares uzņēmumi, tai skaitā „Homburg”, jautā D. Pavļutam, vai šāda ietekme, izstrādājot jauno Būvniecības likumu, ir bijusi? Norādot uz to, ka Būvniecības likuma projekta otrā lasījumā izskatīšanas Saeimas debatēs Vjačeslavs Dombrovskis apgalvojis, ka nav iespējams atjaunot Valsts būvinspekciju, jo tam ir nepieciešami divi miljoni lati, jautā, ar kādu informāciju pamatota šī summa? Lūdz V. Dombrovski paust savu viedokli par Valsts būvinspekcijas likvidāciju.

A. Kampars norāda, ka uzreiz atbildēt nevar, bet, ja viņam tiks sniegta precīza informācija par grozījumiem, atbildi var sagatavot.

J. Pūce skaidro, ka grozījumus Vispārīgajos būvnoteikumos pēc to pieņemšanas var piemērot tikai attiecībā uz būvatļaujām un būvprojektiem, kas saskaņoti pēc grozījumu pieņemšanas. Zolitūdes „MAXIMA” ēkas projekts tika saskaņots pirms grozījumu stāšanās spēkā. Norāda, ka nav spējīgs sniegt informāciju par to, kurš iniciēja šos grozījumus, pieļauj, ka šādai informācijai vajadzētu būt Ekonomikas ministrijas rīcībā.

D. Pavļuts norāda, ka, izstrādājot Būvniecības likumu, tika uzklautas daudzas iesaistītās personas, un, mēģinot rast kopsaucējus starp iesaistīto pušu dažādajiem viedokļiem, jaunā likuma saturs tika arī netieši ietekmēts no būvniecības organizāciju puses. Atzīmē, ka pašvaldības tiešu spiedienu nav izdarījušas, bet gan paudušas savu, no Ekonomikas ministrijas atšķirīgo viedokli saistībā ar divlīmeņu uzraudzību. Stāsta, ka nekad nav ticies ar „Homburg” pārstāvjiem, un viņa pieņemtos lēmumus saistībā ar Būvniecības likumu „Homburg” pārstāvji nav ietekmējuši.

V. Dombrovskis stāsta, ka summu divi miljoni lati norādījuši Ekonomikas ministrijas pārstāvji Tautsaimniecības komisijas sēdē.

J. Pūce skaidro, ka Tautsaimniecības komisijas sēdē tika piedāvāts modelis par tādu valsts būvinspekciju, kas pārņemtu visas pašvaldību funkcijas šajā jomā, ar attiecīgu darbinieku skaitu un šāda modeļa ieviešanai būtu nepieciešami minētie divi miljoni lati.

A. Kaimiņš norāda, ka vienā no komisijas sēdēm J. Pūce apgalvojis, ka viņam ar D. Pavļutu bijušas domstarpības. Jautā, vai D. Pavļuts var apgalvot, ka jaunā Būvniecības likuma izstrādes gaitā amatpersonas ir lobējušas būvniecības kompāniju intereses un vai to darījis J. Pūce, vai sabiedrība var būt pārliecināta, ka jaunajā likumā ir ievērotas tās intereses?

D. Pavļuts norāda, ka viņam nav informācijas par to, vai J. Pūce lobējis būvniecības kompānijas. Atzīst, ka ar J. Pūci ir bijuši konflikti, bet tie nav bijuši saistīti ar jauno Būvniecības likumu. Parasti būtiskākos jautājumus būvniecības politikas jomā risinājis nepastarpināti ar Būvniecības un mājokļu departamenta direktori Ilzi Ošu. Norāda, ka jaunajā Būvniecības likumā ir realizētas aptuveni 60-70 procenti no Ekonomikas ministrijas iecerēm un jaunais likums kopumā ir labāks par veco. Uzsver, ka, ja visas iesaistītās puses būtu spējušas vienoties par to, kas ir sabiedrības interesēs, nevis atsevišķu interešu grupu interesēs, tad jaunais likums būtu labāks.

A. Kaimiņš jautā D. Pavļutam, kā viņš vērtēja faktu, ka J. Pūces sievas vadītā biedrība „Ascendum” bija saņēmusi ziedojumus no būvniecības kompānijām, tai skaitā “Re&Re”?

D. Pavļuts stāsta, ka J. Pūce atstāja amatu nākamajā dienā pēc šo faktu publiskošanas, tādēļ viņam nav bijusi iespēja šo jautājumu detalizēti apspriest ar pašu J. Pūci.

A. Kaimiņš jautā V. Dombrovskim, kāds bija Būvniecības likuma darba grupas izveidošanas iemesls, tās mērķis, darbības principi un nozīme Tautsaimniecības komisijas darbā, kā arī par Dzintara Zaķa darbību tajā?

V. Dombrovskis stāsta, ka izveidojis darba grupu, lai tie deputāti, kas vēlējās strādāt tikai ar Būvniecības likumu, varētu to darīt, nepārslogojot Tautsaimniecības komisiju, kurā paralēli tiek izskatīti arī citi likumprojekti. Ja nebūtu izveidota darba grupa, Tautsaimniecības komisija viena pati nebūtu paveikusi tādu darba apjomu. Darba grupā

varēja darboties jebkurš Saeimas deputāts, kurš izrādīja vēlmi. Dzintars Zaķis piedalījās aptuveni no vienas trešdaļas līdz pusei no visām darba grupas sēdēm. Viņš bija vienīgais deputāts, kas papildus V. Dombrovskim, darbojies kā darba grupas vadītājs. Darba grupā darbojās pārstāvji no Ekonomikas un citām ministrijām, būvniecības nozares pārstāvji. Darba grupa uzklausa iesaistītās puses un pieņēma lēmumus, kuri tālāk tika nodoti Tautsaimniecības komisijai galīgā lēmuma pieņemšanai.

A. Kaimiņš informē, ka saņēmis darba grupas audioierakstus, un par tiem sagatavos kopsavilkumu.

A. Loskutovs lūdz D. Pavļutam un J. Pūcēm paust viedokli par I. Čepānes publikācijā "Jaunā Būvniecības likuma kroplības"¹ minēto, ka jaunais Būvniecības likums ir devis iespēju patvaļīgi uzsāktas būves, tai skaitā sabiedriski nozīmīgas būves legalizēt *post factum* (pēc pārkāpuma izdarīšanas, sakārtojot dokumentus).

D. Pavļuts un **J. Pūce** par konkrēto regulējuma aspektu nav informēti.

I. Oša skaidro, ka, izstrādājot jauno Būvniecības likumu, darba grupā tika pētīta tiesu prakse. Tika konstatēts, ka tiesas vērtē, vai patvaļīgi uzsāktu būvi ir iespējams būvēt tālāk un ja ir iespējams, tad cik lietderīgi un samērīgi ir šādu būvi nojaukt. Norāda, ka jaunais Būvniecības likums regulē gadījumus, kad būvatļauja ir saņemta, bet nav izdarīts viss no tās izrietošais, lai būvniecību varētu uzsākt. Šādos gadījumos būvinspektori aptur būvniecību un uzliek par pienākumu būvniecības priekšnosacījumus izpildīt, veicot šo pienākumu, būvniecību drīkst turpināt. Savukārt I. Čepāne ir norādījusi, ka, neskatoties uz to, ka būvatļauja ir izsniegta, ja šie priekšnosacījumi nav izpildīti, it sevišķi projektēšanas sadaļā, tad ir nepieciešams lemt, ka šādu būvi nojauc un sāk procesu no sākuma, izdodot jaunu būvatļauju un vēlreiz izpildot šos nosacījumus, lai varētu uzsākt būvdarbus.

I. Boķis norāda, ka nekad nebūs iespējams izstrādāt pilnīgu normatīvo regulējumu, jo viedokļi ir dažādi gandrīz par katru jautājumu. Liela nozīme ir tam, vai paši būvniecībā iesaistītie godprātīgi darbojas pēc likuma. Vērš uzmanību, ka Publisko iepirkumu likums neveicina kvalitatīvu būvniecību, jo aptuveni 90 procentos no būvniecības iepirkumiem tiek izvēlēts lētākais piedāvājums, jautā Ekonomikas ministrijas pārstāvim, vai šo problēmu nevajadzētu risināt, jo valsts un pašvaldības ir spiestas izvēlēties lētāko variantu.

M. Lazdovskis norāda, ka Publisko iepirkumu likums nav Ekonomikas ministrijas tiešā atbildības joma, bet par šo jautājumu tiek diskutēts un tas jāskata kontekstā ar būvnieku klasifikāciju, par šiem jautājumiem tiks virzīti priekšlikumi.

I. Rībena jautā, vai Ekonomikas ministrija pasūtīja Būvniecības likuma projekta izstrādi no advokātu biroja?

M. Lazdovskis norāda, ka šādas informācijas viņam nav, bet kopš 2014. gada marta šāds pasūtījums nav veikts.

J. Pūce stāsta, ka pašu pirmo likumprojekta redakciju gatavojis toreizējais Būvniecības un mājokļu departamenta direktors Gatis Ābele, un cik viņam zināms, Ekonomikas ministrija šādu pakalpojumu nav pasūtījusi.

M. Šics norāda, ka pirms likuma izstrādāšanas, koncepcijās tiek noteikti principi, kas tālākā likumdošanas procesā netiek ievēroti un nevienam par to nav jāatbild.

Sēdes darba kārtības 2. jautājums.

R. Balodis norāda, ka sēdes otrā daļa ir organizēta tādā formātā, ka atbildīgie par būvniecības jomu uzklausa būvniecības ekspertu viedokļus par valsts politiku

¹ Čepāne I. Jaunā Būvniecības likuma kroplības. Jurista Vārds, 08.04.2014., Nr.14.

būvniecības jomā. Kaut arī šie jautājumi daļēji pārsniedz komisijas kompetenci, šādu formātu nācās organizēt, jo atsevišķas organizācijas norādījušas, ka netiek uzklausiņas. Aicina pieaicinātos, par būvniecības jomas atbildīgās, Tautsaimniecības komisijas locekļus savā turpmākajā darbā ņemt vērā sēdē paustos būvniecības jomas ekspertu vērtējumus par pašreizējo valsts politiku būvniecības jomā.

E. Rožulapa stāsta, ka jaunā Būvniecības likuma izstrāde balstījās uz diviem atsevišķiem mērķiem, proti, uz izmaiņām būvspeciālistu sertifikācijas sistēmā un būvniecības procesā pieņemto lēmumu apstrīdēšanas kārtības izmaiņāšanu. Nepiekrīt, ka saistībā ar jauno Būvniecības likumu notikušajās diskusijās paustie būvniecības nevalstisko organizāciju viedokļi tika ņemti vērā, piemēram, tās visas, izņemot Latvijas Būvnieku asociāciju, iestājās par sertifikācijas saglabāšanu un sistēmas sakārtošanu, tomēr bija jūtams Ekonomikas ministrijas izteikts atbalsts Latvijas būvnieku asociācijai, kura iestājās par sertifikācijas likvidāciju. Atzīmē, ka, izstrādājot jauno Būvniecības likumu un ar to saistītos MK noteikumus, būvniecības process netika analizēts kā vienots veselums, nebija izvirzīti sasniedzamie mērķi un netika veikta ārzemju pieredzes analīze. Tas ir novedis pie nelīdzsvarota regulējuma, kas satur savstarpēji pretrunīgas normas. Piemēram, Būvniecības likumā un MK noteikumos noteiktās projekta prasības, lai varētu saņemt būvatļauju, atbilst tādai projektēšanas stadijai, kas ir vēl būtiski jāuzlabo, šo stadiju var salīdzināt ar metu, bet vienlaikus ir noteikts, ka uzbūvētā būve nedrīkst būtiski atšķirties no šī projekta. Noteikumu, ka uzbūvētā būve nedrīkst būtiski atšķirties no projekta, var nodrošināt, ne ātrāk, kā pēc atbilstoši izstrādāta skici projekta. Nav vērtēts, katras atsevišķās procedūras mērķis un nozīmīgums, lai varētu diferencēt izvirzāmās prasības, jo pašlaik veidojas situācija, kad nozīmīgas procedūras ir regulētas neskaidri un nepilnīgi, turpretī mazāk nozīmīgām procedūrām ir izvirzītas nesamērīgi augstas prasības. Tāpat nekad nav analizēts būvniecības procesā iesaistīto personu funkcijas, uzdevumi, savstarpējā sadarbība, kvalifikācija, atbildība, iespējamie interešu konflikti riski, pastāvošā prakse. Saistībā ar ārzemju pieredzi būvniecības jomā norāda, ka, lai saprastu būvniecības procesu ārzemēs, ir jāanalizē sistēma kopumā, nevis atsevišķi tās aspekti atrauti no sistēmas. Dažādas būvniecības nevalstiskās organizācijas ir vairākkārt norādījušas uz atsevišķiem risinājumiem citās valstīs, tomēr Ekonomikas ministrija nekad nav veikusi padziļinātu un sistēmisku analīzi par ārzemju pieredzi būvniecības jomā. Latvijas būvniecības regulējums būtiski atšķiras no starptautiskās prakses. Atzīmē, ka Būvniecības likuma virzība līdz 21.11.2013. notika uz maldīgu pieņemumu pamata, uz nepietiekamas izpētes un bija balstīta uz greizām pamatnostādnēm, par ko liecina krasā uzstādījumu maiņa pēc Zolitūdes traģēdijas, taču valsts institūcijas to nevēlās atzīt. Uzsver, ka būvspeciālistu obligātās apdrošināšanas ieviešana būvniecības procesu nekādā veidā nepadara drošāku. Vērš uzmanību uz to, ka, pieņemot jauno Būvniecības likumu, MK noteikumi nebija izstrādāti, kaut gan Būvniecības likuma realizācija, bez MK noteikumiem nav iespējama. Norāda, ka pašreizējais valdības darbs pie MK noteikumu izstrādes ir „ielāpu likšana”, noteikumus vajadzētu pilnībā pārstrādāt, balstoties uz vispusīgu analīzi.

V. Valgums norāda, ka Ekonomikas ministrijai nozares pārvaldīšanai trūkst kapacitātes.

L. Pakrastiņš piekrīt E. Rožulapas paustajam viedoklim.

A. Lešinska pauž piekrišanu E. Rožulapas teiktajam, ka jaunais Būvniecības likums izstrādāts bez padziļinātas izpētes par sasniedzamo rezultātu. Uzsver, ka jaunais būvniecības regulējums nav vērst uz sistēmu kopumā, bet uz atsevišķu problēmu risināšanu. Stāsta, ka ir pētījusi jaunā Būvniecības likuma projekta izstrādes sākumposmu. Daudzi eksperti norādījuši, ka toreiz, kā pamatojums jauna likuma

izstrādei bija divi argumenti, ka ir jāuzlabo Latvijas reitingi *doing business* indeksā un jāsamazina garie tiesvedības procesi tiesās. Vērš uzmanību uz to, ka jau 2002. gadā, kad tika apstiprināta Būvniecības nacionālā programma, tajā bija paredzēts izveidot Būvniecības informācijas sistēmu, kuras izveide vēl aizvien turpinās. Norāda, ka grozījumi gan vecajā, gan jaunajā Būvniecības likumā sabiedrības līdzdalību ir ievērojami ierobežojuši. Piemēram, lai ieinteresētās personas varētu apstrīdēt būvatļauju, tām ir dots viens mēnesis kopš būvatļaujas izdošanas. Informāciju par būvatļaujas izdošanu var iegūt no būvtāfeles, kuras izvietošana nav obligāta un no informācijas pašvaldību mājaslapās. Šāds informācijas paziņošanas regulējums nesasniedz savu mērķi

V. Krēslis norāda, ka viena no problēmām būvniecības jomā ir zemākās cenas piedāvājuma izvēle publiskajos iepirkumos. Latvijas Elektroenerģētiķu un energobūvnieku asociācija vairākkārt caur Būvniecības koordinācijas centru ir piedāvājusi ieviest divpakāpju iepirkumu sistēmu, kurā vispirms tiktu vērtēts pats uzņēmums, un tad piedāvātā cena, tomēr valsts šajā jomā nav izrādījusi atsaucību. Uzsver, ka viens no būtiskākajiem jautājumiem ir būvspeciālistu sertifikācija. Norāda, ka uzraudzības jomā sertifikāts tiek izsniegts uz mūžu.

V. Jemeljanovs jautā, kāda institūcija veic ugunsdrošības uzraudzību būvniecības procesā, cik kvalificēti ir šo funkciju pildošie speciālisti. Norāda, ka pašreiz Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests ir iesaistīts tikai pie būves nodošanas ekspluatācijā. Uzsver, ka būvniecības procesā iesaistītie praktiski netiek izglītoti šajā jomā.

P. Druķis norāda, ka Būvniecības valsts kontroles birojam tas būtu jādara, Būvniecības likumā ir paredzēti šie jautājumi, bet ir nepilnības MK noteikumos, tādēļ nevar skaidri saprast vai birojam tas ir jādara.

V. Jemeljanovs norāda uz to, ka būvnormatīvs par būvju ugunsdrošību tika grozīts 2007. gadā un 2010. gadā, kā arī drīzumā stāsies spēkā jauni grozījumi. Lūdz M. Lazdovska vērtējumu par šo faktu.

M. Lazdovskis atzīst, ka šāda situācija nav normāla, bet pēdējie grozījumi saistīti ar jaunā Būvniecības likuma pieņemšanu.

I. Zariņš norāda, ka jaunā Būvniecības likuma izstrādes laikā, centies virzīt būvniecības nevalstisko organizāciju priekšlikumus Saeimā, bet saskāries ar lielu pretestību. Aicina būvniecības nevalstisko organizāciju pārstāvjus izrādīt iniciatīvu.

I. Boķis norāda, ka būvvaldes pašvaldībās ir jāsaglabā, bet ir jāceļ to kapacitāte, it sevišķi mazajās pašvaldībās. Vērš uzmanību, ka pašlaik privātajā sektorā ir daudz nepabeigtu ēku, kuras tiek ekspluatētas. Uzsver, ka Būvniecības likums ir jāuzlabo, bet nav jāizstrādā no jauna.

A. Kaimiņš norādot uz to, ka izmeklēšanas komisijā pašlaik darbojas vairāki deputāti, kuriem šis ir pirmais sasaukums un uz to, ka I. Zariņš iepriekšējā sasaukumā darbojies ar jauno Būvniecības likumu un pārzina šo jomu un I. Boķim arī ir pieredze šajā jomā, jautā, kāpēc viņi nav pieteikušies strādāt parlamentārās izmeklēšanas komisijā?

I. Zariņš norāda, ka izmeklēšanas komisijai ir iespējas formulēt konkrētus priekšlikumus, ko tālāk iesniegt Tautsaimniecības komisijā.

R. Naudiņš stāsta, ka Tautsaimniecības komisija ir atvērta priekšlikumiem gan no izmeklēšanas komisijas, gan no būvniecības nevalstiskajām organizācijām. Uzskata, ka likumdošanas procesā vairāk jāiesaista sabiedriskās organizācijas. Pauž personīgu viedokli, ka, iespējams, pēdējo gadu ieguldījumi būvniecībā ir lielāki nekā tautsaimniecība spēj reāli uzņemt, un tas ir viens no cēloņiem nekvalitatīvai būvniecībai. Norāda, ka būvnieku lobijs gan uz Saeimas deputātiem, gan uz ministrijām ir liels.

I. Rībena iesaka kādā no nākamajām sēdēm skatīt būvspeciālistu izglītības jautājumus, jo izglītības kvalitāte augstskolās ir samazinājusies.

A. Borovkovs jautā A. Lešinskai, kāds ir korupcijas līmenis būvniecības jomā un vai šī korupcija ir saistīta ar politisko korupciju?

A. Lešinska stāsta, ka 2005. gada pētījumā tika konstatēts, ka ir ievērojami korupcijas riski būvatļaujas izdošanas procesā. Šādi riski gan pēc vecā regulējuma, gan pēc pašreizējā veidojas, jo normas ir sarežģītas, tas rada grūtības pašvaldībām pareizi normas piemērot un līdz ar to rodas dažādas likuma interpretācijas. Uzsver, ka Būvniecības valsts kontroles biroja izveide varētu daļēji mazināt korupcijas riskus būvatļaujas izdošanas procesā. Tomēr pašreizējais regulējums nav pietiekams, lai pilnībā izkaustu korupciju būvatļaujas izdošanas procesā. Pēc Būvniecības likuma pieņemšanas procesa Saeimā var spriest, ka lobiju ietekme ir bijusi.

L. Jākobsons norāda, ka Būvniecības valsts kontroles birojs nenodarbosies ar būvatļauju izvērtēšanu. Biroja uzdevums būs būvniecības kontrole un ēku pieņemšana ekspluatācijā. Viens no argumentiem Valsts būvinspekcijas reorganizēšanai bija tas, ka tā dublē pašvaldību būvvaldes. Uzsver, ka pašlaik pašvaldību pieņemtos lēmumus, kaut arī tie ir nelikumīgi, var pārsūdzēt tikai tiesā, nav nevienas citas institūcijas, kas šos lēmumus izvērtētu, kā to senāk darīja Valsts būvinspekcija.

A. Kaimiņš informē, ka pēc anonīmi saņemtas informācijas par plaisām jaunajā Valsts ieņēmumu dienesta ēkā Talejas ielā, kopā ar savu frakciju pagājušajā nedēļā apmeklējis šo ēku. Ēkā bez apmeklētājiem uzturas 2000 darbinieki. Vienā no ēkas četriem iekšpagalmiem sienā ir plaisas no pirmā līdz astotajam stāvam, kas iet pa bloku vidu. Vairāki cilvēki ir anonīmi rakstījuši par šo jautājumu Būvniecības valsts kontroles birojam, un viņiem nav atbildēts. Cilvēki sūdzības iesnieguši anonīmi, jo viņiem ir bail. Šo ēku ir būvējusi "Re&Re" un šīs kompānijas būvuzraugs Roberts Tērauds ir sniedzis šādu atbildi: "Ēkas deformācijas šuves tika veidotas atbilstoši tehniskā projektā paredzētajiem risinājumiem. Šie risinājumi neparedzēja deformācijas šuvju papildu nosegšanu, lai nebūtu vizuāli redzamas ēkas kustības radītās plaisas. Ēkas kustības veicina nepastāvīgie laika apstākļi, kas ir krasās temperatūras svārstības. Šīs iedarbības sekas – plaisu veidošanos iekšsienās deformācijas šuvju rajonā – pēc pieteikuma saņemšanas novēršam. Pēdējā šāda deformācijas plaisu novēršana tika veikta šā gada 6. janvārī. Šādas ēkas kustības nerada bīstamību ēkas ekspluatācijai, un ēka ir droša lietotājiem." Uzskata, ka ēka ir uzbūvēta lielā steigā, purvainā vietā, tā sēžas un ir bīstama un līdz ar to valsts institūcijām, tai skaitā Būvniecības valsts kontroles birojam tā ir jāpārbauda. Lūdz plašsaziņas līdzekļus aktualizēt šo jautājumu.

P. Druķis norāda, ka Būvniecības valsts kontroles birojs veiks pārbaudi un ar tās rezultātiem iepazīstinās. Iedzīvotājiem nav jābaidās sniegt informāciju.

R. Balodis informē, ka ir sagatavota vēstule ar jautājumiem Valdim Dombrovskim. Tiek gatavotas vēstules Iekšlietu ministrijai un Aizsardzības ministrijai, aicina komisijas locekļus iesaistīties jautājumu sagatavošanā.

R. Balodis pasludina sēdi par slēgtu.

Komisijas priekšsēdētājs R. Balodis

Komisijas sekretārs I. Dālderis